

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 587/2021 rd

Svar på skriftligt spørgsmål om att skapa tydligare strukturer för arbetet mot våld

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spørgsmål SS 587 rd undertecknat av riksdagsledamot Sofia Virta /gröna m.fl.:

Hurdana riksomfattande åtgärder strävar regeringen efter för att förtydliga strukturerna för arbetet mot våld, göra dem mer förpliktande samt trygga arbetet mot våld i kommuner och de framtida välfärdsområdena?

Som svar på detta spørgsmål anför jag följande:

I regeringsprogrammet för Sanna Marins regering ingår flera åtgärder med hjälp av vilka strukturerna för arbetet mot våld utvecklas och stöds under denna regeringsperiod.

Istanbulkonventionen och Lanzarotekonventionen är på lagnivå i Finland förpliktande och mycket omfattande människorättskonventioner som innehåller många skyldigheter för det allmänna för att bekämpa våld mot kvinnor och våld i hemmet samt sexuellt våld mot barn. Arbetet mot våld styrs av handlingsprogrammen, såsom verkställighetsplanen för Istanbulkonventionen, åtgärdsprogrammet En barndom utan våld 2020–2025 och dess genomförandeplan samt den nationella verkställighetsplanen för Lanzarotekonventionen för 2022–2025. För närvarande håller man på att utarbeta en annan genomförandeplan för Istanbulkonventionen som omfattar åren 2022–2025.

Lagen om skyddshem trädde i kraft 2015, vilket ledde till att staten övertog finansieringsansvaret för skyddshemstjänsterna och Institutet för hälsa och välfärd ansvaret för att ordna tjänsten. Skyddshemsnätverkets geografiska täckning och antalet familjeplatser har ökat betydligt sedan 2015. SERI-stödnätverket för sexualbrottsoffer byggs också upp så att det omfattar hela landet. Alla områden för de fem universitetscentralsjukhusen har en SERI-stödcentral och dessutom har man öppnat eller håller på att öppna flera så kallade satellitcentraler för dem.

Under regeringsperioden har man främjat den barnvänliga Barnahus-verksamheten, där man utvecklar och etablerar en modell för arbete mot illabehandling och sexuellt utnyttjande. Arbetet utförs i universitetscentralsjukhusens områden och stöds av riksomfattande koordinatörer vid Institutet för hälsa och välfärd, Polisstyrelsen och åklagarämbetet. Barnahus-arbetet är en del av kompetens- och stödcenterverksamheten (OT), som utvecklas för att svara på de mest krävande

specialfrågorna gällande barn, unga och familjer. Arbetet mot våld beaktas också som en del av utvecklingen av framtidens verksamhet vid social- och hälsocentralerna och familjecentralerna.

Kommissionen för bekämpning av våld mot kvinnor och av våld i hemmet (NAPE) har valt utvecklingen av strukturerna för arbetet mot våld som ett prioriterat område i sin verksamhet 2021. Vid Institutet för hälsa och välfärd finns ett kompetenskluster för arbetet mot våld som stöder utvecklingen av, forskningen i och förankringen av metoder för arbetet mot våld som en del av servicestrukturerna. SHM och Institutet för hälsa och välfärd håller i enlighet med programmet för bekämpning av våld mot kvinnor under 2022 på att utarbeta anvisningar för kommuner och välfärdsområden för att ordna samordningsstrukturer för förebyggande av våld i nära relationer och verksamhet mot våld i nära relationer. Anvisningarna kommer att innehålla praktiska exempel på fungerande verksamhetsmodeller, sektorsövergripande samarbete samt utarbetande av skriftliga vård- och servicevägar för att hjälpa offer och gärningsmän i fall av våld i nära relationer samt barn som utsätts för våld. I arbetet betonas ökat sektorsövergripande samarbete, bland annat MARAK-projektet i samarbete med Polisstyrelsen. Inom projektet har man utvecklat metoder för polisens ingripande i våld i nära relationer.

I det regionala arbetet mot våld är den strategiska planeringen och koordineringen av den gemensamma verksamheten i nyckelposition. Det nationella arbetet mot våld grundar sig delvis på författningar och delvis på omfattande handlingsprogram. Enligt rekommendationerna ska arbetet mot våld i kommunerna och i de framtida välfärdsområdena vara koordinerat och modellerat. För närvarande har åtta områden nämnt arbetet som våld som ett delområde i utvecklingen av programmet Framtidens social- och hälsocentral. Regionerna befinner sig i mycket olika skeden när det gäller utvecklingen av arbetet mot våld.

Stöd till regioner och kommuner kommer även i fortsättningen att behövas. Till exempel arbetet mot våld enligt SHM:s och Kommunförbundets anvisning Identifiera, skydda och handla från 2008 genomförs fortfarande inte, och i social- och hälsovårdsreformen är våld ett socialt problem som måste lösas bland andra omfattande helheter. Det ska finnas effektiva vård- och servicehelheter för våldsoffer, gärningsmän och barn som utsätts för våld. Ett systematiskt arbetssätt förutsätter en samordnande aktör som utsetts på varje förvaltningsnivå. Efter att utvecklingsprojektet avslutats är målet att regionerna ska ha utsett permanenta samordnare för arbetet mot våld och att man i en del av arbetsbeskrivningarna för social- och hälsovårdspersonalen ska inkludera ansvar för arbetet mot våld.

Helsingfors 9.11.2021

Familje- och omsorgsminister Krista Kiuru